

In memoriam | Obituaries

PROF. DR. SC. VLADIMIR GRUDEN, DR. MED.
[24. LIPNJA 1939. – 11. SIJEČNJA 2020.]

U odnosu s prof. Grudenom, što je trajao više od trideset godina, javljale su se razne emocije. Radilo se zapravo o nizu odnosa: učitelja i učenika, mentora, supervizora i superviziranog, grupnog analitičara i edukanta, nadređenog rukovodioca i djelatnika, i u dnevnoj bolnici i šire, u tadašnjoj Klinici za psihološku medicinu. Naime, prof. Gruden bio mi je sve to: edukator iz grupne analize, supervizor iz individualne psihoanalitičke psihoterapije, mentor magisterija, učitelj autogenog treninga, nadređen u dnevnoj bolnici kao šef i u Klinici za psihološku medicinu kao predstojnik, a poslije kolega s kojim sam povremeno surađivao i nakon njegova odlaska u mirovinu. Prof. Gruden uobičajeno nije inzistirao ni na čemu te nije kontrolirao ljude ni događaje, nego ih je prihvaćao kako su dolazili, razvijao s njima odnose, a tolerirao je mirno i njihove odlaske držeći se svojih vodećih principa slobode i spontanosti.

Smrt prof. Grudena kao teško prihvatljiva, ali ipak nepobitna činjenica ponovo je prizvala te donekle zaboravljene emocije, a njegov posljednji ispraćaj, koji je bio u raznim detaljima iznimno dojmljiv, potaknuo je proces žalovanja, suočavanje s nerazriješenim osjećajima i prihvaćanje realnosti onakve kakva jest. Ili, kako bi prof. Gruden rekao, prihvaćanje ‘istine’ odnosno ‘buđenje iz budnog sanjanja’.

Sloboda i spontanost bile su temeljne vrijednosti za prof. Grudena. On je nastojao obzirno ‘probuditi’ svoje pacijente i klijente, pomoći im da ostvare slobodu od nesusjesnih utjecaja koji kočee kreativnost i realizaciju njihovih potencijala. Međutim, nas njegove učenike ujedno je upozoravao: „Ne analiziraj bližnjega svoga”, svjestan mogućih neugodnih posljedica ‘buđenja’.

Kant je bio filozof kojeg je prof. Gruden često citirao u svojim knjigama. Krajnju bit i istinu nije moguće spoznati mislima i emocijama jer je bitnost bilo čega ili koga ‘stvar za sebe’ koja se ne može reprezentirati, prikazati putem psihičkih slika, misli i emocija. Ali moguće je biti osjetljiv za poruke koje dolaze iz dubina nesusjesnog u obliku spontanih impulsa. Upravo tu senzibilnost za poruke nesusjesnih slojeva psihe, ali i za poruke tijela njegovao je i poučavao prof. Gruden.

Nastojao je tražiti i vidjeti pozitivno u svemu. U skladu s time prihvatio je koncepte prema kojima nesusjesno nije samo stovarište potisnutih, nepoželjnih, manje vrijednih i bolnih sadržaja nego i izvor najvrednijih impulsa i potencijal kreativnosti.

Prof. je Gruden i u praksi, a ne samo u teorijskom poimanju prihvatio koncept spontanosti u kojem osoba nastoji ostati osjetljiva na unutarnji kreativni poticaj, bez obzira na logiku. Kreativna metoda psihoterapije koju je razvio i nazvao ‘agnostički optimizam’ temelji se upravo na nepokolebljivom optimizmu.

Zanimala ga je i teorija kaosa kao nerazdvojna dinamička i neizbježna komponenta svakog uspostavljenog poretka, koja remeti, ali tako ujedno priprema novi, napredniji poredak. Kreativna, katkad nepredvidljiva, vispren – prof. Vladimir Gruden uvijek je bio zanimljiv. „Shvatimo život kao igru, jer jao si ga onomu tko život uzima ozbiljno”, jedna je od njegovih važnih poruka.

Kao jedan primjer igre sjećam se situacije kad sam ga sreo prije vježbe. Trebao sam pred studentima razgovarati s pacijentom. Međutim, pacijent s kojim sam dogovorio intervju nije došao. Slučajno je hodnikom naišao prof. Gruden. Kao njegov učenik poprimio sam neke njegove osobine te sam tako neplanski, spontano pozvao profesora, svojega tadašnjeg šefa i predstojnika Klinike da odigra ulogu pacijenta. A on je, opet spontano, pristao. Tako smo od jedne profesionalne, potencijalno nezgodne situacije napravili zajedničku igru, u kojoj su sudjelovali i studenti. Dakako, bio je to vrlo zanimljiv intervju i studentima i meni. A i profesoru, koji je dobio priliku da bude saslušan i da se razumiju neki njegovi problemi.

Ta situacija pokazuje koliko je slobode prof. Gruden omogućavao u interakcijama, koliko nije bilo straha ni tjeskobe u odnosu s njim, što nije ugrozilo radni učinak ni duboko poštovanje, a u ovoj

situaciji usuđujem se reći i sublimiranu ljubav prema njemu, omiljenom učitelju. Dapače, takvi odnosi djelovali su poticajno na rad, što je i teorijski utemeljeno u istraživanjima čimbenika uspjeha najuspješnijih tvrtka.

Igra je aktivnost, a okvir igre cijeli je život. U stajalištu koje naglašava važnost igre i prijelaznog prostora kulture, mašte i fantazije, što je u praksi provodio prof. Gruden, može se prepoznati implementacija ideja D. Winnicotta.

Igra je zanimljiva. Igra je kreativna. Prof. Gruden nije odvajao rad od života te je za njega rad s pacijentima, poslovnim ljudima, edukantima i s drugim ljudima bio kreativna igra. Svaka osoba i odnos s njom za njega su bili poticajna zagonetka, a dobar odnos prirodno je slijedio iz dobrog razumijevanja i rješavanja te zagonetke.

U rad s pacijentima integrirao je mnogobrojne psihoterapijske pravce i utjecaje, a istraživao je i ideje, prakse i fenomene povezane sa psihom i izvan striktnih znanstvenih psihoterapijskih okvira. Iako je u znatnom dijelu svoje osobnosti bio vrlo usmjeren na unutarnji svijet, njegov životni put, njegova životna igra uvijek je uključivala ljude. Puno ljudi. Bliske ljude, njegovu obitelj, ali i edukante, kolege, stranačke kolege, prijatelje, pacijente, branitelje, poslovne ljude, široku populaciju u Zagrebu, Osijeku, Bjelovaru, Karlovcu, Valpovu i u nizu gradova koje je često obilazio i zainteresiranima prenosio svoja iskustva i poruke. Držao je predavanja o raznim zanimljivim i ljudima važnim temama. Neke od tema predavanja bile su istina, osobna vrijednost, samopoštovanje. Naslov njegova posljednjega najavljenog predavanja, predviđenoga za kraj ovog mjeseca bio je 'Nadilaženje pogrešaka'. Redovito je održavao i tečajeve autogenog treninga.

Ispred njegove ordinacije u Klinici za psihološku medicinu uobičajen je prizor bio puno ljudi koji strpljivo čekaju na svoje vrijeme s prof. Grudenom.

U psihoterapijskim znanstvenim krugovima prof. Gruden posebno je prepoznat po implementaciji i kreativnoj primjeni psihoterapijske metode autogenog treninga. Bavio se i raznim drugim vrstama i metodama psihoterapije. Na primjer, individualnom psihoanalitičkom psihoterapijom, grupnom analizom, grupnom psihoterapijom.

Važan dio identiteta prof. Grudena bio je aspekt učitelja. Kao učitelj prof. Gruden nudio je ljudima na jednostavan i pristupačan način inače prilično komplicirane, a time i nepristupačne psihoterapijske i psihološke koncepte spoznaje, kao i životnu mudrost koju je stekao vlastitim iskustvima. Time se približio idejama M. Balinta.

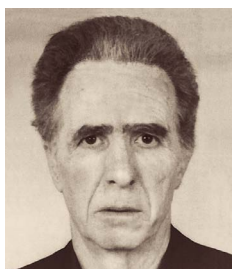
Osim čestih putovanja i gostovanja, prof. Gruden široj se publici često obraćao i putem medija. U novinarskim krugovima poznato je da im je prof. Gruden gotovo uvijek bio ljubazno na raspolaganju. Na internetu možemo pogledati niz videoprikaza u kojima je na razne načine i u raznim okvirima nastojao psihoterapijske i psihološke spoznaje učiniti pristupačnima široj publici.

Preminuo je u jednom od gradova koje je obilazio – u Bjelovaru. Njegova je smrt gotovo arhetipska. Nakon tri sata predavanja, nakon posljednje šale koju je rekao za rastanak, kad su ljudi već ustajali i spremali se na odlazak, rekao je: 'Nije mi dobro... to nije srce...' i bez ikakvih drugih reakcija, znakova boli, patnje, borbe koji često prate umiranja sjedeći je izdahnuo.

Carlos Castaneda, čije su knjige prije dvadesetak godina bile hit, a prof. Gruden je i te knjige čitao, piše da smrt besprijeekornom ratniku, koji je tijekom života zbog svoje besprijeekornosti prikupio puno osobne snage, daje priliku da otplēše svoj posljednji ples u kojem prikazuje cijeli svoj život. Dok traje ratnikov posljednji ples, smrt strpljivo sjedi i čeka. Prihvatimo li tu metaforu, smrt je sjedila u publici u Bjelovaru, dopustila je prof. Grudenu da se bez njezina upletanja posljednji put izrazi na način koji mu je bio najprimjereniji i koji je obilježio njegov život.

U prvom vremenu nakon odlaska voljene osobe ostaje praznina, osjećaj unutarnje rupe. Ali 'praznina' koja označava gubitak odnosa uskoro nestaje, jer unutarnji prof. Gruden ostaje. Dapače, vrlo je aktivan preko svojih učenika koji na raznim mjestima svakodnevno vježbaju. Temeljna pretpostavka vježbanja autogenog treninga jest postizanje unutarnjeg mira. Profesor Gruden, učitelj autogenog treninga, sada je ušao u trajni mir, potpuni mir.

*Prim. dr. sc. Vedran Bilić, dr. med.,
Klinika za psihijatriju i psihološku medicinu,
KBC Zagreb*

DOC. DR. SC. BRUNO SALAMON, DR. MED.
[6. LISTOPADA 1928. – 3. SRPNJA 1996.]

Trećeg srpnja 1996. godine zauvijek nas je napustio cijenjeni kolega specijalist iz ginekologije i porodništva dr. Bruno Salamon.

Rođen je 6. listopada 1928. g. u Gračišću, u uglednoj i imućnoj obitelji, a preminuo je u Puli. Oca su mu odveli 1942. godine u Dachau odakle se nikada nije vratio te ga je odgajala majka.

Osmogodišnju školu završio je u rodnom Gračišću, a talijansku gimnaziju u Rovinju.

Godine 1956. diplomirao je na sarajevskome Medicinskom fakultetu. Prve dvije godine nakon diplome radio je kao liječnik u Domu zdravlja Pazin, a poslije se zapošljava u Medicinskom centru Pula kao specijalizant ginekologije i opstetricije. Zatim je 1965. položio specijalistički ispit u sarajevskoj Klinici.

U Općoj bolnici Pula radio je od 1958. do 1990. godine, a posljednje tri godine prije umirovljenja odradio je u Domu zdravlja Pazin, u ginekološkoj ambulanti.

Tijekom rada u Općoj bolnici Pula bio je rukovoditelj Odjela za ginekologiju i porodništvo, kao i pomoćnik ravnatelja za medicinska pitanja te predsjednik Radničkog savjeta Opće bolnice.

Magistrirao je s temom jednoslojnog šivanja uterusa kod gravidnih kunića.

Godine 1975. obranio je doktorsku disertaciju, također na sarajevskome Medicinskom fakultetu o temi: „Jednoslojno ekstraendometrijalno šivanje uterusa kod carskog reza”, što je bio velik doprinos operativnoj tehnici u svakodnevnom radu.

Tim novouvedenim kirurškim zahvatom ostvarene su velike prednosti: za tri četvrtine skraćeno je trajanje carskog reza, a time je došlo i do kraćeg trajanja anestezije. Ujedno, znatno su smanjeni krvarenje i bol nakon porođaja, dok je i zaraščivanje rane bilo mnogo kvalitetnije.

Godine 1980. izabran je u zvanje docenta Medicinskog fakulteta u Sarajevu s temom „Komparativne prednosti jednoslojnog šivanja uterusa u odnosu na višeslojno”.

Kao priznati liječnik ginekolog-opstetričar bio je aktivan i objavio je kao autor i koautor više stručnih i znanstvenih radova.

Osnivač je Odjela za perinatologiju i neonatologiju s permanentnom prisutnošću neonatologa na porođaju.

Radaonicu je opremio suvremenom medicinskom opremom. Prvi ultrazvučni aparat u tadašnjem Medicinskom centru nabavljen je za potrebe Ginekološkog odjela upravo u vrijeme njegova rukovođenja odjelom.

Bio je vrstan operater i dobar poznavatelj struke, kao što je bio i odličan organizator, a velika mu je zasluga što je mlade specijalizante usmjerio na trajnu izobrazbu.

U svojem je radu bio priznati ginekolog-operater, pravi virtuoz, osoba široke opće naobrazbe, velikodušan te vrlo skroman i samozatajan.

Neka mu je vječna hvala i laka istarska gruda!

Prim. Anđelo Slivar, dr. med.

PRIM. RUDOLF RUDI MUHVIĆ, DR. MED.
[28. SRPNJA 1930. – 19. OŽUJKA 2020.]

Prim. Muhvić rodio se 1930. godine u Moravicama u Gorskom kotaru. Gimnaziju je završio u Karlovcu, a Medicinski fakultet 1956. u Zagrebu. Pripravnički staž obavio je u Karlovcu.

Kao jedan od rijetkih studenata medicine posljednjih godina studija, za vrijeme zimskih i ljetnih praznika, dolazio je u našu staru bolnicu na Dubovcu kako bi što više vidio i naučio. I za vrijeme pripravničkog staža bio je vrijedan i zainteresiran, a takav je bio i tijekom cijeloga radnog vijeka. Zato nije čudno što je imao veliko i široko medicinsko znanje.

Budući da u Karlovcu nije imao uvjete za življenje i boravak, odlazi u Bosnu, u Stari Majdan, gdje od 1958. do 1963. radi kao liječnik i upravitelj Zdravstvene stanice. Zatim se vraća u svoj grad, u Opću bolnicu Karlovac, u kojoj ostaje do kraja radnog vijeka. Nakon specijalizacije iz interne medicine pohađa poslijediplomski studij iz kardiologije i 1973. polaže poslijediplomski ispit. Stalno se usavršava i predano radi na osnivanju i razvoju Koronarne jedinice, koju je podigao na visoku razinu i čiji je voditelj bio do 1992., kada je zbog bolesti umirovljen.

Prim. Muhvić bio je član Internističke i Kardiološke sekcije HLZ-a, član Upravnog odbora Internističke sekcije i godinama član predsjedništva HLZ-a – Podružnice Karlovac. Pribivao je, a često i aktivno sudjelovao s referatima na brojnim stručnim sastancima i kongresima. Objavio je više stručnih radova s područja interne medicine i kliničke farmakologije. Zvanje primarijusa stekao je 1982. godine.

Bio je predavač u Školi za medicinske sestre u Karlovcu, a održao je i niz predavanja u okviru zdravstvenog prosvjeđivanja pučanstva. Za liječnike opće medicine i liječnike hitne medicinske pomoći držao je tečajeve iz elektrokardiografije i hitnih intervencija u kardiologiji.

Osim što je bio vrstan internist, napose kardiolog, imao je zavidno znanje iz gotovo svih područja medicine. Neiscrpane energije, neobično pedantan, sistematičan, marljiv i savjestan, nije gledao na radno vrijeme, nije ga zanimalo novac. Odbijao je položaje i funkcije, živio je najviše za medicinu i za svoje bolesnike.

Za požrtvovan, uzoran rad dobio je više priznanja od kojih spominjem samo neka: Orden rada sa zlatnim vijencem, Plaketu Općine Karlovac i Medalju grada Karlovca, a bio je i začasni član Hrvatskoga liječničkog zbora.

Bio je rado viđen u svakom društvu gdje su njegovo široko obrazovanje i kultura, a posebno iznimna duhovitost dolazili do punog izražaja. Pamtili smo i godinama poslije u kakvoj zgodnoj prigodi spominjali neku od njegovih duhovitih dosjetaka. Ali na vizitama, uz bolesnički krevet, bio je to ozbiljan liječnik čija je svaka riječ bila odmjeren.

Jedno od područja zanimanja prim. Muhvića bila je povijest karlovačkog zdravstva, o čemu je govorio i pisao. Zahvaljujući njegovu radu i istraživanju, otrgnuti su od zaborava istaknuti pojedinci i važni događaji, posebno iz onog manje poznatoga, starijeg razdoblja. Za potrebe Karlovačkog leksikona napisao je biografije više od četrdeset liječnika, uglavnom onih već preminulih, što nije bio lak posao, jer je trebalo uložiti puno vremena i truda da bi se došlo do potrebnih podataka. Isto je učinio i za knjigu „160 godina Opće bolnice Karlovac“. Poticao je liječnike da o tome pišu i upućivao ih kako to treba raditi.

Kada je u okviru Hrvatskog društva umirovljenih liječnika osnovan Ogranak u Karlovcu, njegovim prvim predsjednikom postao je prim. Muhvić. Ponajviše zahvaljujući njemu, Ogranak je okupio velik broj liječnika, koji su se družili, časkali „Pod starimi krovovi“ u Radićevoj srijedom, izmjenjivali iskustva i uspomene, držali predavanja, odlazili na zajedničke izlete, na kazališne predstave i izložbe. Duša ogranka bio je njegov predsjednik, za prijatelje Rudi, koji je svemu davao ton, tako da je na sastancima vladala ugodna atmosfera, a razgovori su uvijek bili zanimljivi i kulturni. Bio je govornik koji je plijenio pozornost i oduševljavao svakom prigodom, pogotovo u javnim nastupima.

Kao što se svojedobno svesrdno i požrtvovno brinuo za svoje bolesnike, tako se i sada s istim žarom brinuo za svoje kolege, posebno one bolesne i nije propuštao da pri konačnom rastanku kaže o njima koju lijepu riječ; nad otvorenim grobom, na komemoraciji i u nekom glasilu.

Oni su, pak, voljeli svojeg predsjednika i cijenili njegov trud. Vidjelo se to na svakom koraku, a pokazao je to i pljesak koji se prolomio na prijedlog da i u drugome mandatu obnaša tu dužnost, kao i pljesak kada je nakon završetka drugog mandata proglašen doživotnim počasnim predsjednikom Ogranaka.

Strpljivo i hrabro podnosio je bolesti i tegobe koje su ga snašle u poodmaklim godinama. Nikada se nije žalio, nikoga nije s tim opterećivao, pa ni onda kada je gubio vid i kad su se metastaze raka prostate širile po kralježnici i jetri. Često je sve to okretao na šalu i kad bi ga tko pitao čime se bavi, odgovorio bi: „Uzgajam rakove.”

Dugo se borio sa zloćudnom bolešću, sam u stanu i gotovo slijep. Kada tako više nije mogao, otišao je u bolnicu, na Kardiologiju, odjel na kojem je proveo godine plodnog rada i na kojem je umro.

I kao liječnik i kao čovjek uživao je istinsko poštovanje i simpatije svojih bolesnika, svekolikoga medicinskog osoblja, kolega i sugrađana. Spada među najbolje i najuglednije liječnike koji su živjeli i radili u Karlovcu. Neka mu je slava i hvala! Zbogom, dragi Rudi!

Borivoj Vitas, internist u miru
Hrvatsko društvo umirovljenih liječnika
Ogranak Karlovac